

Oorlogsmonument Toom-Crash Asbroekweg Budel

Herdenking vliegtuigcrash 27-28 mei 1944

Onthulling: 28 mei 2016

Ontwerper: Wim Ogier

In het monument zijn verwerkt:

- een blad van de vliegtuigpropeller
- spanten uit het vliegtuig in de vorm van een V (van Vrijheid)
- op de voet nog enkele motoronderdelen.

Het is een teken van dankbaarheid aan onze bevrijders en een oproep om aan vrede te blijven werken. Wat gebeurde er op deze plek in de nacht van 27 op 28 mei 1944?

In het voorjaar van 1944 waren de geallieerden heer en meester in het luchtruim boven Nederland en België. Overdag vloog de Amerikaanse Heemkundekring 'De Baronie van Cranendonck'

<https://heemkundekringcranendonck.nl>

luchtmacht over onze dorpen en was deze te zien, aan de witte strepen die de vliegtuigen achterlieten, hoog in de atmosfeer.

's Nachts werd er een kat-en-muis-spel gespeeld, waarbij Duitse nachtjagers op zoek gingen naar de grote formaties bommenwerpers die over onze dorpen vlogen om doelen te bombarderen in het Ruhrgebied, direct over de grens met Duitsland.

In het voorjaar van 1944 richtten die bombardementen zich steeds meer op de voorbereiding voor de invasie die uiteindelijk in Normandië (Frankrijk) plaatsvond.

Een van de doelen was Kamp Beverlo, hier net over de grens in België. In kamp Beverlo zouden zich ruim 10.000 Duitsers ophouden, die herstelden van eerdere inzetten in Europese frontgebieden. Daar zou zelfs een complete SS-Divisie aanwezig zijn.

In de nacht van 27 op 28 mei 1944 was het zover. Vanaf diverse vliegvelden in Engeland stegen 331 vliegtuigen op voor de aanval op kamp Beverlo in België. Zo ook de bemanning van de viermotorige Halifax bommenwerper.

De bommenlast wordt gedropt op het aangewezen doel en men begint de terugvlucht naar de thuisbasis in Engeland. Ten zuiden van Eindhoven slaat het noodlot toe.

Een ervaren Duitse nachtjager vliegt onder het toestel door en weet het vliegtuig met enkele precieze schoten meteen in vuur en vlam te zetten.

De twee motoren aan de linkerzijde zijn geraakt en Piloot Menzies probeer er alles aan te doen om hoogte te houden. Het toestel verliest echter snel hoogte en dreigt in de dorpskern van Budel te crashen. Boven buurtschap 'de Driebok' maakt het toestel een draai naar links; zo creëert Menzies meer tijd waardoor de overige bemanningsleden het brandende vliegtuig met hun parachute kunnen verlaten. Alleen Howard Menzies springt echter te laat en komt, met zijn ongeopende parachute, om het leven in de directe nabijheid van de crashsite.

Vier bemanningsleden lopen die nacht rond in dit toen zeer gevaarlijk grensgebied.

Duitse grenswachten zoeken direct de omgeving af. Walter Rowan en Robert Hall worden al snel geholpen door het Belgische verzet in de grensstreek. Ze ontkomen aanvankelijk maar belanden uiteindelijk door verraad in krijgsgevangenschap.

Jack Gouinlock en Donald Rutherford ontsnappen en worden geholpen door Nederlandse en Belgische verzetsleden. Ze bereiken na veel omzwervingen en

gevaarlijke situaties de Belgische stad Luik waar ze uiteindelijk worden bevrijd door Amerikaanse bevrijders. Van de drie anderen, Sergeant Clarke, Sergeant McClay, Warrant Off. Rodgers, ontbreekt vanaf die dag elk spoor. Zij staan geregistreerd al vermist 'boven Budel'.

Howard Menzies wordt na de bevrijding begraven op de Canadese begraafplaats te Groesbeek.

TOOM CRASH 1944

Nabij deze plaats crashte op zondag 28 mei 1944 een Halifax bommenwerper, met registratie LK 811 QO-N. Het toestel behoorde tot het 432 "City of Leaside" Squadron RCAF. Vier bemanningsleden kwamen hierbij om het leven, waarvan er drie als vermist zijn geregistreerd.

Howard J. Menzies	Flight /Sgt.	Pilot	KIA	RCAF
John Clarke	Sergeant	Flight Engineer	MIA	RAF
Thomas F. McClay	Sergeant	Tail-gunner	MIA	RAF
Herbert H. Rodgers	Warrant Off.	Mid-gunner	MIA	RCAF
Walter S. Rowan	Sergeant	Wireless operator	POW	RAF
Robert S. Hall	Pilot/Officer	Co-Pilot	POW	RCAF
Donald E. Rutherford	Pilot/Officer	Bomb-aimer	EVD	RCAF
Jack Gouinlock	Pilot/Officer	Navigator	EVD	RCAF

KIA/Grijs: overleden MIA/Grijs: vermist EVD: ontnapt POW: krijgsgevangene

Het monument: De originele draagbalken van het vliegtuig symboliseren de V van Vrijheid. De propeller staat er middenin als symbool waarmee die vrijheid is verworven. Laat het monument een blijvende herinnering zijn aan het feit dat vrijheid niet vanzelfsprekend is. Naast de draagbalken zijn nog andere originele onderdelen van dit vliegtuig in het monument verwerkt.

De Mitsie: "Het doel was een Duits militair kamp te Beverlo nabij Leopoldsburg. Dat kamp was, net over de grens met Nederland, in België gelegen. Met 331 vliegtuigen zetten we die avond de aanval in. Over de radio hoorde ik zeggen "bombs gone" en met een ruime bocht vlogen we even ten zuiden van Eindhoven terug naar Engeland. Niet veel later werden we van onderuit onderschept door een Duitse nachtjager. De impact van de boordkanonnen van de Duitse jager deed de Halifax schudden en twee motoren stonden dan ook meteen in vuur en vlam. Ze' gaat neerstorten riep piloot Menzies over de Intercom "bale out", het teken om het toestel te verlaten, werd door hem gegeven. Ik sprong eruit en dreigde nog even in de vuurzee terecht te komen maar landde uiteindelijk veilig op de grens van Nederland en België". Bron: verslag van de Canadese navigator Jack Gouinlock.

Foto: De Halifax bommenwerper die hier vlakbij crashte.

Foto: Kinderen op de crashlocatie, enkele dagen na de crash op 28 mei 1944.

Logos: Cranendonck, Vlassak, WWD Metaal, VAN DEN WILDENBERG Graafwerken

Van het project Toom Crash 1944 is door May & Mart Mennen een driedelige serie gemaakt:

[Een film over de vliegtuigcrash bij De Toom \(in Budel\) deel 1 uit de Tweede Wereldoorlog 28 mei 1944](#)

[Een film over de vliegtuigcrash bij De Toom \(in Budel\) deel 2 \(van wrak tot monument\)](#)

[Een film over de vliegtuigcrash bij de Toom \(in Budel\) deel 3 \(De ceremonie\)](#)

René Vos schreef een boek over deze Crash op de Toom:

Toom Crash Mysterie
(Ter inzage op de heemkamer)

Heemkundekring 'De Baronie van Cranendonck'
<https://heemkundekringcranendonck.nl>

Lees ook:

<https://www.hacweekblad.eu/2019/04/14/indrukwekkende-plechtigheid-bij-toom-crash-monument-1944/>

<https://www.ed.nl/cranendonck/monument-voor-vliegtuigcrash-in-budel~abe37ed3/>